



Европейска служба за подкрепа в областта на
убежището (ЕСПОУ)
[European Asylum Support Office (EASO)]

Доклад за срещата на ЕСПОУ за информация за страната на произход (ИСП) Ирак

Среща за практическо
сътрудничество
25-26 април 2017 г.
Брюксел



Юли 2017 г.

ПОДКРЕПАТА Е НАШАТА МИСИЯ

© Европейска служба за подкрепа в областта на убежището 2017

Възпроизвеждането е разрешено, при условие че източникът е посочен, освен ако не е уточнено друго. За материалите на трети страни, които са възпроизведени в тази публикация, се прави позоваване на изявленията за авторски права на съответните трети страни.

Снимка на корицата: © Дейвид Стенли [David Stanley] Фликър (Flickr) ([url](#))

Нито ЕСПОУ, нито друго лице, действащо от нейно име, не могат да бъдат държани отговорни за използването на информацията, която се съдържа тук.

Благодарности

ЕСПОУ би искала да благодари на следните експерти и организации за участието им в срещата и за презентациите, които представиха:

Белкис Уили [Belkis Wille], старши изследовател за Ирак в отдела за Близкия Изток и Северна Африка към "Хюман райтс уоч" [Human Rights Watch]

Гарет Стансфийлд [Gareth Stansfield], професор по Близкоизточна политика и председател Ал-Касими [Al-Qasimi] на катедрата за изследване на Персийския залив в университета "Ексетър"

Йост Хилтерман [Joost Hiltermann], програмен директор за Близкия изток и Северна Африка на Международната кризисна група [International Crisis Group]

Марк Латимър [Mark Lattimer], директор на Центъра за примирие за граждански права [Ceasefire Centre for Civilian Rights]

Върховен комисариат на ООН за бежанците (ВКБООН) [United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)]

Съдържание

Благодарности	3
Отказ от отговорност	5
Съкращения	6
Въведение	7
Карта	8
Развития при ситуацията със сигурността в Ирак (Гарет Стансфийлд)	9
Дискусия	10
Шиитски милиции (Йост Хилтерман, Международна кризисна група)	11
Дискусия	12
Положението на сунитите, особено в Мосул (Белкис Уили/"Хюман райтс уоч")	13
Дискусия	14
Развития при ситуацията със сигурността и политическото развитие в региона на Иракски Кюрдистан (РИК)[Kurdistan Region of Iraq (KRI)] (Гарет Стансфийлд)	15
АВР / АВЗ в Ирак (ВКБООН)	17
Малцинствата и уязвими групи (Марк Латимър)	17
Въпроси и отговори с експертите	23
Продавачи на алкохол - продажбите на алкохол все още ли продължават?	23
Можете ли да говорите за нагласите на християнските милиции?	23
Колко често срещани са браковете джин-джин?	23
Мъжете също ли са обект на насилие за защита на честта в региона на Иракски Кюрдистан например?.....	24
Приближава ли се въвеждането на задължителна военна служба?.....	24
Могат ли смесените двойки да станат обект на преследване?	24
Каква е ситуацията със сигурността по границата с Иран?	24
Каква е ситуацията с атеистите в Ирак?	25
Можете ли да говорите за възможностите за помирение и компенсации?	25
Преводачите/шофьорите и др., които работят за коалицията, все още ли са изложени на риск от преследване?	26
Какви неща откроявате като основни проблеми оттук нататък?	26

Отказ от отговорност

Този доклад за срещата е изготвен от ЕСПОУ въз основа на презентации, дискусии и бележки на участниците, за да бъде открито основното съдържание от срещата, и не претендира, че отразява дейностите в тяхната цялост.

В резултат на това могат да се появят изменения в стила, терминологията, правописа и избора на език за различните термини, използвани от различните участници.

Външните участници потвърдиха информацията в този доклад към юни 2017 г. и дадоха съгласието си да бъдат цитирани публично от този доклад. Информацията, предоставена от външен участник в този доклад, трябва да бъде цитирана под името на участника и в контекста, в който е дадена:

Име на участника, ЕСПОУ, Среща за практическо сътрудничество за Ирак, проведена в Брюксел, Белгия на 25-26 април 2017 г.

Всички мнения, изразени в този документ, са отговорност единствено на отделните участници и не представляват официалната позиция на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (ЕСПОУ). Освен това този доклад не дава заключения по отношение на решението или оценката за всяка отделна молба с искане за предоставяне на статут на бежанец или на убежище. Използваната терминология не трябва да се разглежда като показателна за конкретна правна позиция.

"Бежанец", "риск" и подобна терминология се използват като генерична терминология, а не по начина, по който са дефинирани в законодателството на Европейския съюз в областта на убежището и в Женевската конвенция.

Нито ЕСПОУ, нито друго лице, което действа от нейно име, не могат да бъдат държани отговорни за използването по какъвто и било начин на информацията, която се съдържа в този доклад.

Потребителите, към които е насочен този доклад, са работещите в областта на убежището, изследователите на ИСП, създателите на политики и властите, които вземат решения.

Съкращения

ААХ	Асаиб Ахл ал-Хак [Asaib Ahl al-Haq], един от основните Отряди за народна мобилизация
ИСП	Информация за страната на произход
Държавите от ЕС +	Държавите членки на ЕС плюс Норвегия и Швейцария
АВР	Алтернатива за вътрешно разселване
АВЗ	Алтернатива на вътрешна закрила
ИД	"Ислямска държава" (халифат)
ДПК	Демократическа партия на Кюрдистан, кюрдска политическа партия в Ирак
РПК	Регионално правителство на Кюрдистан
РИК	Регион Иракски Кюрдистан
ПКК	Кюрдска работническа партия, кюрдско въоръжено движение в Турция
ОНМ	Отряди за народна мобилизация
ПСК	Патриотичен съюз на Кюрдистан, кюрдска политическа партия в Ирак
КОНС	Кюрдски отряди за народна самоотбрана

Въведение

На 25 и 26 април 2017 г. ЕСПОУ организира в Брюксел Среща за практическо сътрудничество по въпросите на Ирак, на която създателите на политики в областта на убежището, лицата, отговорни за вземането на решения, и изследователите на ИСП от 18 държави на ЕС +¹ се събраха, за да обсъдят въпроси, свързани с процедурите за предоставяне на убежище на иракчани, да споделят един с друг последните типове информационни нужди и новите национални продукти, както и за да обсъдят бъдещи съвместни действия. Външни експерти и организации, споменати в [раздел "Благодарности"](#) на този доклад представиха презентации за последните развития в Ирак и в региона на Кюрдистан.

Този доклад от срещата представя информация от презентациите, последвана от въпроси от страна на публиката и от отговори от страна на експертите.

¹ Членки на ЕС плюс Норвегия и Швейцария

Карта



Карта: Ирак, карта № 3835 Ред. 6, юли 2014 г.

© Организация на обединените нации, [Отдел за геопропространствена информация](#)

Развития при ситуацията със сигурността в Ирак (Гарет Стансфийлд)

Д-р Стансфийлд, учен и изследовател на Ирак/РИК в университета в Ексетър, представи преглед на последния(те) конфликт(и) в Ирак и обясни, че продължаващите проблеми със сигурността в Ирак от 2014 г. насам винаги са съществували под различни форми, но са се влошили с развитието на "Ислямска държава" през последните години. Към края на 2015 г. Ирак на практика се разпадна на три ключови зони на влияние - тази на "Ислямска държава" (халифат) на запад, тази на курдите на североизток и тази на централната власт в Багдад в централния регион и на юг. ИД имаше възможност да увеличи своята важност/сила поради сунитската опозиция на по-голямата част от шиитския режим, своята сектантска политика, както и заради опортюнизма на шиитите и курдите - което е във вреда на сунитите след падането на Саддам Хюсеин [Saddam Hussein]. Под ръководството на Абу Бакр ал-Багдади [Abu Bakr al-Baghdadi] ИД създаде нова сунитска иракска идентичност, с която голяма част от сунитското малцинство можеше да се идентифицира. Всъщност повечето бойци на ИД идват от Нинава [Nineveh] и Мосул [Mosul], като създават местна динамика. По тази причина не е възможно ИД да бъде унищожена само чрез военна намеса. Докато сектантските политики действат във вреда на сунитите, не е вероятно въоръжената опозиция да спре. В момента ислямистите все още имат важна обществена подкрепа, тъй като се представят като защитници на сунитската общност. "Ислямска държава", произхождаща от "Ал Кайда" [Al-Qaeda] в Ирак, по същество в основата си е иракско движение със силни местни корени. Мосул, който беше превзет от ИД през юни 2014 г. и в момента е обект на бойни действия между силите на ИД и тези на централното правителство, е убежище на малко чуждестранни бойци, за разлика от териториите на ИД в Сирия. Повечето бойци от ИД са иракчани от арабски произход, като има и малък брой курди. Мощта на ИД в Ирак е много по-голяма от тази на групировката "Ал Кайда" между 2003 г. и 2013 г. В Ирак ИД има териториална база с редовни ресурси, макар и намаляващи, и управлява де факто администрация; не е принудена да се крие.

Сектантският проблем се влошава от простичкия факт, че повечето от бойците, които се противопоставят на ислямистите, са шиити, а това превръща конфликта в религиозен/сектантски. Ситуацията е допълнително влошена от поведението на шиитските милиции спрямо сунитското население в регионите, "освободени от ИД". Въпреки че териториалният контрол на ИД в момента е в процес на постепенно отслабване, групировката е все още много жизнена и продължава да разполага с голяма мощ на местно ниво. Тя успява да се адаптира спрямо тактиката на иракските въоръжени сили. В резултат на това слабо организирани бойци на ИД се превърнаха в отлични военни части, които са обучени във военната професия не само от бивши генерали на Саддам Хюсеин, но и благодарение на години на наблюдение на стратегиите на американската и иракската армия.

РПК преживя критична ситуация и беше на ръба да се разпадне по време на офанзивата на ИД през август 2014 г. "Пешмерга", въоръжените сили на РПК, бяха "на косъм от смъртта" при сблъсък си с ИД. Те продължават да бъдат разделени като въоръжени сили и трябва да бъдат изцяло реформирани. Най-професионалните и ефективни въоръжени сили, както и тези, които спасиха Кюрдистан през 2014 г., бяха КОНС/ПКК - кюрдски бойци от Сирия и Турция с тяхна собствена политическа структура. Те са малко на брой и тъй като те не са иракчани, те могат да имат само ограничен контрол върху територията. В този контекст кюрдските сили не са наистина част от "националните" сили, тъй като те са основно включени в боевете в интерес на Кюрдистан. Според д-р Стансфийлд е задължително Ирак и Сирия да бъдат третирани като единна зона на конфликт; ИД воюва на един фронт, но може да се изтегли в Сирия, за да се възстанови. Борбата с ислямистите не може да се води само в една държава, като им бъде оставен начин да се изтеглят в друга. Въпреки това, предвид геополитическите проблеми, създадени по време на конфликтите в Сирия и Ирак, тази възможност не е практически приложима. Кюрдистан успя да работи в полза на своите интереси след създаването на ИД. Въпреки че силите "Пешмерга" бяха смазани по време на първите сблъсъци с ИД, курдите успяха да проведат реформи с нова мотивация за регионална независимост. Няколко референдума за независимост вече бяха обявени и отменени. Очаква се следващият да се проведе в периода на есента.

2017. В рамките на Кюрдистан има противоборства между политическите фракции. Освен това кюрдските власти искат да включат голяма част от иракската територия в Кюрдистан. В тази оспорвана територия е разположено голямо количество петролни полета. Регионите Багдад [Baghdad] и Басра [Basra] са управлявани от сектантски и регионални политики, упражнявани от различните шиитски фракции. Тези фракции не споделят едни и същи идеали, а това би могло да има последици за сигурността през следващите години.

Централното правителство е слабо. Премиерът Хайдер ал-Абади [Haidar al-Abadi] положи усилия в борбата срещу корупцията, но не може да направи много, за да противодейства на вътрешните противоборства в шиитските партии. Той е заобиколен от няколко претендента за поста: Нури ал-Малики [Nuri al-Maliki] (бивш шиитски премиер, принуден да подаде оставка през август 2014 г., Моктада ал-Садр [Moqtada al-Sadr] (известен духовен водач и опозиционен лидер), лидерите на шиитските милиции (вж. [по-долу](#)).

Правителствените сили за сигурност са разделени на сектантски принцип и не са в състояние да контролират северозападната част на Ирак. Държавата трябва да разчита на шиитските милиции от Отрядите за народна мобилизация (ОНМ, "Хашд ал-Шааби" [Hashd al-Shaabi]). Основните от тях като "Асаиб Ахл ал-Хак" (ААХ) [Asaib Ahl al-Haq (AAH)] и "Бригадите Бадр" [Badr Brigades] са под командването на Иран. "Асаиб Ахл ал-Хак" е най-професионалната, но разделена. Докато офанзивата на ИД продължава, лидерите на милициите вече се подготвят за ситуацията след края на конфликта: техните хора ще се завърнат, за да се установят в южните провинции и да доминират в местната политика. Тези лидери не се интересуват от завладяването на Мосул, от кюрдските територии или от районите със сунитско население, където те не могат да се наложат и които доброволно оставят на други участници. Офанзивата срещу Мосул започна на 16 октомври 2016 г. и все още не е приключила. Районите на изток от Тигър бяха превзети на 24 януари 2017 г., но отбраната беше изключително добре организирана и правителствените сили, антитерористичните служби, 16-а дивизия и полицията претърпяха тежки загуби. Ще бъде трудно операциите да бъдат удължени, ако е необходимо да се продължи борбата с ИД до Ракка, сирийската база на групировката. В момента ОНМ фокусира усилията си в Тал Афар [Tal Afar] - район с голямо шиитско малцинство в западната част на Мосул. Различните политически сили предвиждат "федерализация" на провинция Нинава (Мосул), която има райони с християнско население, йезиди и др.

Бъдещите конфликти в Ирак ще зависят от няколко политически развития:

- Планираният референдум за независимост на Иракски Кюрдистан - 24 септември 2017 г.
- Иракските парламентарни избори, които са насрочени за март 2018 г.
- Стратегията на международни играчи: Турция и Иран, които могат да се възползват от кюрдския референдум, както и Русия, която се стреми да засили влиянието си.

Дискусия

Можете ли да говорите за ситуацията със сигурността на сунитите в Багдад?

(Стансфийлд) Що се отнася до положението на сунитите в Багдад и на юг, тази тема ще бъде разгледана подробно от други участници, но все пак арабите сунити, които отдавна живеят в Багдад, познават правилата и проблемите, така че избягват да привличат вниманието към себе си; те като цяло са добре интегрирани в обществото там. За разлика от това, вътрешно разселените лица са изложени на много по-голям риск.

Има ли нови сунитски въоръжени групировки?

(Стансфийлд) Сунитските политически лидери и племенни водачи са загрижени за "шиитизацията" на централната власт. От друга страна централното правителство се нуждае от сунитските арабски сили, за да гарантира сигурността на сунитските арабски региони, които са освободени от ИД.

Какво ще стане с бойците на ИД, които са успели да избягат от Мосул?

(Стансфийлд) ИД разполага с пътища за бягство; може би те ще отидат в Магреб [Maghreb], в Сирия, не знаем. В Багдад редовно има бомбардировки, на път сме да има връщане към "джихадизъм към бомбата".

Какви са перспективите пред кюрдския референдум за независимост?

(Йост Хилтерман) - Кюрдите отдавна искат да имат своя собствена държава; те са жертвите на баланса на властта, създаден след падането на Османската империя през 1918 г. Много араби с готовност биха приели отцепването им, но има проблем с оспорваните територии, с тяхното смесено население от кюрди, араби и туркмени, както и със сектантските разделения между шиитите и сунитите, които невинаги съответстват на етническите разделения.

Шиитски милиции (Йост Хилтерман, Международна кризисна група)

Д-р Йост Хилтерман, директор на Програмата за Близкия Изток и Северна Африка на Международната кризисна група, започна с представяне на кратка историческа схема на развитието на шиитските милиции. През 20-те години на миналия век шиитските духовници се разбунтуват срещу британското управление; провалът на бунта нанася травма на общността, която впоследствие е изключена от властта в държавата. Ислямската партия "Дауа" [Dawa] е първата шиитска политическа партия в страната, следвана от Комунистическата партия и партия "Баас" [Ba'ath], които са национални светски движения, доминирани от активисти, които са шиити. Едва през 70-те години религията придобива влияние в политиката, но Саддам Хюсеин, който взима властта през 1979 г., елиминира цялата шиитска ислямистка опозиция, защото се страхува от бунт, свързан с Иранската революция. Голяма част от членовете на партията "Дауа" търсят убежище в Иран, където някои от тях създават Върховния съвет за Ислямската революция в Ирак. Бунтът на иракския народ срещу Хюсеин след войната в Кувейт през 1991 г. няма религиозен произход. Въпреки това Върховният съвет за Ислямската революция в Ирак поема контрол над бунта, като му придава сектантски вид. Бунтът е смазан, което увеличава още повече степента на недоволство сред шиитското население. След нахлуването в Ирак през 2003 г. Съединените щати (САЩ) чрез комбинация от невежество и арогантност изграждат иракска политическа система на базата на религиозни и етнически разделения, като по този начин създават етнически и сектантски проблеми на места, където преди никога не са съществували. Върховният съвет за ислямската революция в Ирак, както и други политически партии се завръщат от изгнанието си и поемат контрол над правителството. Американските грешки позволиха на тези партии да отмъстят на враговете си, включително чрез процес на отстраняване на хора от партия "Баас", който беше прилаган избирателно и доведе до това голям брой сунити да се окажат без работа, доходи или бъдеще. Това беше усложнено от разпускането на армията и на другите сили за сигурност от страна на САЩ, което също създаде вакуум в сигурността, който шиитските милиции се опитаха да запълнят. Това предизвика разбунтуване сред сунитите. Докато бунтът срещу американците след 2003 г. е по-скоро национално, отколкото религиозно движение, с течение на времето той разви доминантно радикално сунитско ислямистко течение. Сектантската война през 2005-2007 г. предизвика промяна на атаката от страна на американците, което доведе до поражението на "Ал Кайда" в Ирак. И все пак проблемът с изключването на сунитите остана без отговор и това създаде условия за протестите в сунитските райони през 2013-2014 г., за насилствения отговор от страна на държавата и за превземането на сунитските райони от "Ислямска държава", която е по-радикална версия на "Ал Кайда". След като армията изпадна в колапс през юни 2014 г., шиитските лидери мобилизираха общностите за самозащита. Най-силните шиитски милиции - организацията "Бадр", "Асаиб Ахл ал-Хак", "Катаиб Хизбула" [Kataeb Hezbollah] - имат иранска военна подкрепа и докато напредваха на север в сунитски райони, съседна Турция започна да ги разглежда като заплаха за сигурността си.

Действията на тези милиции в територии, отвоювани от ИД, също са проблематични. Когато навлязоха в източните квартали на Мосул и в района на юг от Тал Афар, те развяха много провокативни знамена. Те връщат обратно разселени лица, основно шиитски туркмени, и заплашват, че ще изгонят сунитите. Това, което допълнително влошава ситуацията, е фактът, че Иран се стреми към тактически съюз

с ПКК (Кюрдската работническа партия, която е кюрдско въоръжено движение в Турция), за да придобие база в региона Синджар [Sinjar] - Синджар е ключов елемент в сухопътния маршрут от Иран до Сирия и Средиземноморието. Милициите успяват да действат безнаказано заради слабостта на иракската държава. Според д-р Хилтерман неотдавнашното им включване в правителствените сили е по-скоро формално, отколкото реално, формалност, която да изглежда по определен начин; но това означава, че няма официална власт с възможност да ги контролира. Тяхното участие в борбата срещу ИД на север създаде нови геополитически проблеми. Тъй като шиитските милиции до голяма степен получават плащания от Иран, Турция се страхува, че Иран придобива влияние в района близо до нейната граница и интереси. Това би могло да предизвика нов конфликт след падането на Мосул. По отношение на сунитските кланове д-р Хилтерман обясни, че някои от тях получават плащания от Иран, за да сътрудничат на шиитските милиции. Много други сунити обаче са против настоящото правителство и това поражда риск от създаването на ново движение от сунитското недоволство дори и когато ИД бъде военно победена.

Дискусия

Има ли набиране на млади сунитски мъже сред шиитските милиции?

(Хилтерман) Милициите нямат проблеми при набирането, защото имат пари и плащат добре; има икономически стимули за присъединяване.

(Латимър) Повечето от членовете на шиитските милиции са шиити, но има също сунитски, християнски или смесени милиции. Службата в милициите е много привлекателна за младите мъже заради възможността да получават приходи на места, на които има малко други икономически възможности.

Какъв е официалният статут на шиитските милиции?

(Хилтерман) Реинтеграцията на шиитските милиции в иракските сили за сигурност не е сериозна - в смисъл, че правителството не контролира наистина тези сили. На практика съществува съюз между Съединените щати и Иран: шиитските милиции се нуждаят от американска въздушна подкрепа. Съединените щати подкрепят тези, които се борят срещу ИД, но шиитските милиции получават заповеди от Иран, а не от Багдад.

Какво е поведението на шиитските милиции в Багдад и в други райони?

(Хилтерман) Тази тема ще бъде разгледана по-подробно в следващата презентация. Шиитските милиции не могат да упражняват дългосрочен териториален контрол върху сунитските територии без помощта на сунитските племенни лидери. Но те имат по-силни позиции в райони със смесено население, където могат да разчитат на подкрепа от шиитското население. В регионите, отвоювани от ИД, новите губернатори са сунити, но са защитени от Иран.

Палестинците от Багдад обект на атаки ли са? Колко палестинци са все още в столицата?

(Хилтерман) Палестинците в Багдад бяха обект на атаки като съюзници на Саддам Хюсеин, а сега като съюзници на ИД. Няма подробна информация.

Има ли разлики между шиитските милиции относно отношението им към сунитите?

(Хилтерман) Шиитските милиции, подкрепяни от Иран, имат склонност да бъдат сектантски и открито антисунитски. При превземането на райони от ИД те са участвали в принудително отстраняване на местното сунитско население. Други шиитски милиции, които отговарят пред аятолах Систани [Sistani] или пред Моктада ал-Садр, са по-националистически като възгледи и приемат сунитското население дори когато се борят с ИД.

Колко големи са шиитските милиции?

(Стансфийлд) Много е трудно да имаме точни цифри. "Асаиб Ахл ал-Хак" (ААХ) и "Бригадите Бадр" имат добро ниво на набиране на членове, включително сред шиитските туркмени от Туз Хурмату [Tuz Khormatu] и Тал Афар. Милициите, свързани с Моктада ал-Садр, са може би най-многобройни, но те имат

малко участие по отношение на ИД на север. Те се занимават основно с поддържането на реда в Багдад и други райони.

(Хилтерман) Шиитите са заинтересовани най-вече от защитата на райони на юг, на Багдад, на Самара [Samarra], на Кербала [Karbala] и на Наджаф [Najaf]; те слабо се интересуват от Мосул. Това е особено вярно за ОНМ, които твърдят, че имат връзки с Иран. Тези, които не зависят от Иран, са най-многобройни, но по-слабо въоръжени и обучени.

Положението на сунитите, особено в Мосул (Белкис Уили/"Хюман райтс уоч")

Г-жа Белкис Уили, старши изследовател за Ирак към "Хюман райтс уоч" представи преглед на състоянието на човешките права в Ирак, като започна с нарушенията, извършени от шиитските милиции в Нинава и по-специално около Мосул. В териториите, отвоювани от ИД, сигурността се организира от Силите за народна мобилизация (известни като "Хашад ал-Шааби" [Hashad al-Shaabi] или СНМ); има шиитски единици, както и сунитски племенни единици, които са били включени в СНМ, а в оспорваните територии обикновено има кюрдски военни сили ("Пешмерга"). Сунитските племенни единици, особено активни в южната част на Мосул, могат да бъдат много сурови към заподозрените, които принадлежат към собствената им племенна група и към които има обвинения, че са "опетнили честта на племето", като са останали на териториите, вместо да избягат през 2014 г., и са подкрепили ИД; държавните органи предпочитат да си затварят очите по тези въпроси в рамките на отделните племена. Всеки жител, който е прекарал три години в район под контрола на ИД, се смята за потенциален терорист.

По време на своите военни операции СНМ контролират и задържат лица, които смятат за свързани с ИД, обикновено без съдебна заповед. Според правителството всеки човек, който през последните три години е живял на територия под контрола на ИД, е потенциален терорист. Проверки за произхода и сигурността се извършват на основата на списъци, за които има консултации с въоръжени лица, включително с Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи и СНМ, които оперират контролно-пропускателни пунктове. Списъците на "заподозрените" и "издирваните" лица не се основават на никакви прозрачни или обективни фактори. Всяка милиция има собствени списъци и бази данни. Ако името на лице, преминало контролно-пропускателен пункт, се появи в даден списък, лицето може да "изчезне" без предупреждение. Управителите на затворите, на които тези лица са предавани, са й казали, че само няколко души от тези списъци са били истински бойци на ИД. Тя даде пример с това, че може да бъде достатъчно дадено лице да е сервирало чай на боец на ИД, за да бъде класифицирано като заподозрян. Освен това тези списъци рядко съдържат някаква информация, различна от името на дадено лице. Тъй като много иракски граждани имат еднакви имена, те са изложени на риск да бъдат задържани. Има многобройни списъци, които към момента съдържат около 90 000 имена, като няма прозрачен начин да се разбере как името на дадено лице се оказва в списъците.

Затворите се управляват от Министерството на вътрешните работи и са имали най-лошите условия за задържане, които тя е наблюдавала в региона. Задържаните могат да бъдат държани в изолация и понякога да изчезнат. Задържаните, които са идентифицирани като членове на ИД, се изпращат в затвори в района на Ербил [Erbil], Дохук [Dohuk] или Сулеймания [Sulaimaniya], ако бъдат заловени от силите "Пешмерга", или в Багдад, ако бъдат заловени от иракските сили. Тя е посетила няколко затвора, които са били изключително пренаселени, без никаква хигиена, без разделяне на възрастните и непълнолетните. По обвиненията за връзки с ИД се провеждат малко последващи дейности за разследване. В крайна сметка съдия взема решение за това дали дадено лице е свързано с ИД. Тежестта на доказване е възложена на страната на обвиняемия. От август 2016 г. е обявена амнистия за членовете на ИД, ако те са били принудени да се присъединят и ако не са извършили престъпления.

Шиитските единици в рамките на СНМ се използват основно около Мосул, но не и в самия град. В районите, в които те са разположени, тя е документирала, че тези единици ограбват и унищожават къщи и

извършват произволни задържания. СНМ са интегрирали 47 сунитски милиции в своите редици. Тези единици се използват на юг и на изток от Мосул, за да придадат сунитски облик на отвоюването на града и околните райони. Сунитските милиции вече са започнали да "наказват" членове на техните общности за това, че не са напуснали региона след пристигането на ИД. Тези наказания могат да бъдат под формата на задържане, изтезания и екзекуция. Това важи не само за конкретни лица, а включва цялото им семейство, което е третирано като "семейството на Ислямска държава". СНМ са създали свои собствени съдилища, които да вземат решения в случаи на злоупотреби. Към момента обаче този съд издава съдебни решения по случаите на сунитите, задържани без съдебна заповед.

Г-жа Уили обсъди също въпроса с насилственото набиране на лица за военните части. Тя отбеляза, че сунитските племенни сили насилствено са влезли в лагерите за вътрешно разселени лица, за да набират мъже и момчета. Не е ясно обаче дали това е принудително набиране в тесния смисъл на термина. Това, което може да се отбележи, е, че набирането не е напълно доброволно, тъй като семействата на много мъже и момчета активно ги насърчават да се присъединят към сунитските племенни сили. От друга страна членството в тези звена понякога е единствената възможност мъжете да напуснат бежанските лагери и да заработят доходи за своите семейства. Що се отнася до ПКК, е установено, че те използват не само принудително набиране, но и се насочват по-конкретно към деца. Шиитските звена също набират непълнолетни в своите редици, но тя не е документирала случаи на принудително набиране.

Принудителното разселване на жителите, които са сунити и от арабски произход, е често срещано от 2014 г. насам в провинциите Анбар [Anbar], Салах ад-Дин [Salah ad-Din], Бабил [Babil] и Дияла [Diyala]. Родителите на хора, за които има подозрения, че са свързани с ИД, се смятат за "семейства на ИД"; тяхното интерниране в лагери често става трайно. Освен това повторното заселване на семейства на териториите, които са освободени от ИД може да се окаже проблематично поради необходимост от вода, електричество, хуманитарни нужди, недостатъците в условията на живот, както и заради проблеми, свързани със сигурността.

Дискусия

Как хора биват идентифицирани като заподозрени?

(Уили) Всеки в териториите на ИД е подозиран. Например една млада жена, която е била принудително омъжена за боец на ИД и има бебе, човек, който е бил принуден да работи за ИД и т.н. Въпреки това няма прозрачност за това как възникват тези подозрения - пред властите някои хора биват обвинени, че са част от ИД, от страна на съседите им или от семейството им и биват включени в списъци заради спорове за земя или други лични проблеми.

Има ли кюрди, които са останали в Мосул?

(Уили) Може би малък брой кюрди в кварталите, които все още са под контрола на ИД.

Каква е отношението на воюващите сили към хората, които са заподозрени, че са част от ИД?

(Уили) На бойното поле заподозрените не се държани в арест: те или биват убивани на място, или биват предадени на други служби за сигурност. Досега в Мосул не са заловени чуждестранни бойци.

Има ли случаи на принудително набиране в СНМ?

(Уили) В рамките на милициите проблемът с набирането, което не е "напълно доброволно", засяга основно сунитските племенни милиции. Млади мъже, понякога непълнолетни, биват набирани в лагери за разселени лица чрез племенни лидери; те също могат да бъдат силно насърчавани от техните братя или техните родители, могат да последват примера на близки или да придружат баща или брат в боевете и по този начин да бъдат замесени. През пролетта на 2016 г. имаше вълна на набиране. Имаше съобщения за принудителното набиране от страна на ПКК сред йезидите в Синджар. В Халабджа [Halabja] (югоизточен Иракски Кюрдистан) имаше принудително набиране

както от страна на ПКК, така и от страна на ИД. В шиитските милиции принудителното набиране продължава да бъде много рядко, има съобщения за може би три или четири случая. В някои случаи млади сунити са се включили в шиитска милиция ("Катаиб Хизбула").

Сигурност и политически развития в региона на Иракски Кюрдистан (Гарет Стансфийлд)

За да бъде разбрана настоящата ситуация с кюрдските региони, д-р Стансфийлд започна изложението си с падането на Мосул през 2014 г. Това събитие не засяга кюрдските сили от самото начало. Регионалното правителство на Кюрдистан (РПК) през 2014 г. не се фокусира върху "Ислямска държава в Ирак и Леванта". Те видяха възможност да поемат контрол върху оспорваните територии (оспорваната вътрешна граница (ОВГ)). Така наречената "Ислямска държава" беше постигнала напредък към регионите с влияние на кюрдите, което причини първите въоръжени конфликти. В резултат на тези конфликти силите "Пешмерга" бяха смазани. През лятото на 2014 г. силите "Пешмерга" претърпяха крах на определени места по "границата". Силите "Пешмерга" на Патриотичния съюз на Кюрдистан (ПСК) трябваше да (помогнат, за да) защитят Ербил. Въпреки това кюрдите успяха да се завърнат в бойните действия, като станаха важен партньор на западните сили в борбата срещу ислямистите. Демократическата партия на Кюрдистан (ДПК) влезе във все по-близък съюз със Запада и Турция (на практика с Ердоган), за да се справи с "Ислямска държава в Ирак и Леванта". Приключиха демонстрациите на военна сила от дните на Малики (Багдад срещу Ербил).

Сега не се вдига много шум за (нелегалния) износ на петрол от страна на РПК. По сходен начин то успя да постигне съюз с Турция и да успокои отношенията си с Багдад посредством обединяването срещу общ враг. Впоследствие силите "Пешмерга" се превърнаха във важен играч в областта на сигурността в региона. ДПК има също (както и ПСК) добри отношения с Иран, но не говори за това. Кюрдският джихадизъм също остава ключова, макар и прикрита тенденция - връзките водят обратно към "Ансар ал Ислам" [Ansar al Islam], "Ансар ал Суна" [Ansar al Sunna] и "Ал Кайда" в Ирак, които се превърнаха в ИД.

Политическата ситуация също влияе на обстановката със сигурността. РПК се опитва до известна степен да се бори с корупцията, но правителството не работи правилно (ПСК управлява източната част на РИК). Елитът се противопоставя на реформи в системата. Политическото равновесие в РПК се основаваше на разделение на властта между ДПК и ПСК, но то беше отслабено от 2009 г. насам заради появата на "Горан" [Gorran] ("Движение за промяна"). Регионалният президент Масуд Барзани (ДПК) продължи да бъде на власт много след изтичането на мандата му; възможно е той да се оттегли след регионалните избори, насрочени за есента на 2017 г. Политическите (и нерелигиозните) разделения пречат на развитието. Ако министрите не са на работното си място, много малко въпроси се придвижват, а генералните директори не действат самостоятелно. Премиерът упражнява власт чрез преговори в рамките на партията и в по-широко обхватна система, в която има пропаст между политическите партии и силно корумпирания елит. ДПК губи популярност, ПСК е потънал в хаос, партията "Горан" вече няма лидер. Въпреки това ПСК може да набере популярност конкретно особено заради победите на нейните сили "Пешмерга". Политическият конфликт доведе до тормоз и дори до преследване при всяка форма на опозиция. Освен това икономиката е на ръба на срив. Погледнато отвън, споразуменията с Багдад не се прилагат и така наречената "Ислямска държава" продължава да представлява сериозна опасност. В оспорваните територии кюрдските и шиитските милиции са в конфликт. Сътрудничеството със Запада и Турция е крехко и може бързо да се разпадне. На повърхността ДПК изглежда обединена, но има вътрешно разделение/разцепление. Силите "Пешмерга" на ДПК нямаха успех във войната. ДПК е все още нестабилна заради провала в Синджар през лятото на 2017 г. Към това сега е добавен проблемът с ПКК в Синджар (и Киркук [Kirkuk]). Съществува и въпросът за това кой ръководи ДПК. Независимо от това, което казва, Масуд Барзани няма намерение да се оттегли от председателския пост. В случай че той все пак се оттегли (или по-нататък) синът му Масрур [Masrouf] или племенникът му Нечирван [Nechirwan] могат да го наследят на поста. Съюз с ПСК отново е възможен. Барзани се опитва да предотврати съюз между ПСК и ПКК и/или съюз между ПСК и ОНМ (поне някои от шиитските милиции).

ДПК и ПСК имат различни интереси. За ДПК Синджар е важен и оттам идва заплахата от ПКК и турските отношения. Що се отнася до християните в равнината Нинава - някои подкрепят, а други са против ДПК. За ПСК Киркук е важен, както са важни и петролните и газови полета на Гармиан [Garmian]. ПУП смята за заплахата шиитските милиции, но не и иранския ангажимент, така че в случая може и да има общ интерес. ДПК е силна във външен план, ПСК е слаб във външен план, но силен отвътре. Ръководството на ПКК е в хаос, но все по-популярно (сред народа) и има силни сили "Пешмерга". (Джалал Талабани [Jalal Talabani] се завърна в къщата си в Сулеймания). От едната страна е Херо Ахмед [Hero Ahmed], а от другата страна са - Бархан Салих [Barhan Saleh] и Косрат Расул [Kosrat Rasool]. Напоследък изглежда, че те са постигнали някаква договорка. Партия "Горан" е в упадък, понеже ръководителят й Навширван Мустафа [Noushirwan Mustafa] е болен (N.B. той почина през май 2017 г., след като тази среща вече се беше състояла).

Силите "Пешмерга" (регионални въоръжени сили) все още са разделени между политическите сили. Има смесени сили на ДПК/ПСК с около 30 000 души. Силите "Пешмерга" на ДПК до голяма степен бяха дискредитирани заради пораженията им през лятото на 2014 г., докато тези на ПСК бяха по-ефективни срещу ИД. В политиката обаче е точно обратното: ДПК остава доминиращата партия и президентът Масуд Барзани не проявява желание да се оттегли от поста си, докато ПСК е разкъсван от вътрешни противоборства. РПК има слабо участие в офанзивата на Мосул. От друга страна ПСК има склонност да укрепва позициите си в района на Киркук (оспорвана територия) и Гармиан (Халабджа).

Референдумът за независимостта на Кюрдистан, обявен от Масуд Барзани на 27 март 2017 г., може да промени ситуацията. Бъдещите конфликти вероятно ще бъдат заради петрол. Икономиката зависи до голяма степен от цената на петрола и производството му. Освен това темата за това как да бъдат подслонени малцинства като християните, туркмените, както и евентуално вътрешно разселени араби, е въпрос за възможно разширяване в бъдеще на РИК.

(Хилтерман) На практика всички кюрди искат независимост, но провеждането на референдум зависи от няколко фактора: споделянето на икономически ресурси (нефт), както и по-специално разрешаването на статута на спорните територии. Масуд Барзани има много интелигентна стратегия: той на няколко пъти обявява провеждането на референдум - през пролетта на 2016 г., по време на предишната офанзива срещу ИД, както и отново през март 2017 г. Той се стреми да накара своите западни съюзници, като Обединеното кралство и Германия, да предоставят военна подкрепа и да увеличат политическото си влияние. Той не се нуждае наистина от това, за да се бори с ИД, която не се е опитала да влезе в региона на Кюрдистан. Офанзивата на ИД от август 2014 г. засягаше само спорните територии. Но Барзани се възползва от заплахата от ИД, за да укрепи собствената си позиция като президент, чийто мандат вече е удължаван два пъти извън предвиденото в закона. Въпросът за това кой ще го наследи ще се реши в рамките на семейството му между Нечирван Барзани (премиер на РПК и племенник на Масуд), който има по-скоро либерален предприемачески профил, и Месрур Барзани (син на Масуд), ръководител на службата за сигурност и разузнаване.

(Уили) Важно е да се отбележи, че Кюрдистан е място на многобройни опозиционни демонстрации и политически активизъм, като активистите и журналистите често биват арестувани, особено активисти от йезидите. Има също съобщения за случаи на изтезания. Съществува и съперничество в Синджар, например между йезидите, които подкрепят ДПК, и тези, които подкрепят ПСК. Както можем да видим, фрагментирането на политическата ситуация в Кюрдистан води до това хората, засегнати от тези конфликти, да продължат да бъдат част от тях.

АВР/АВЗ в Ирак (ВКБООН)

ВКБООН представи презентация за релевантна информация за страната на произход във връзка с алтернативите за вътрешно разселване/вътрешна закрила (АВР/АВЗ) за араби сунити в Ирак. За допълнителна информация, моля, вижте:

- ВКБООН, *Ирак: Релевантна информация за страната на произход за оценка на наличието на алтернатива за вътрешно разселване или преместване (АВР/АВП) - Възможност за лица, произхождащи от конфликтни зони, които (преди или в момента) са контролирани от "Ислямска държава в Ирак и Леванта", да имат правен достъп и да останат в предложените райони на преместване*, 12 април 2017 г. (<http://www.refworld.org/docid/58ee2f5d4.html>)
- ВКБООН, *Релевантна информация за страната на произход за ситуацията с палестинските бежанци в Багдад*, 30 март 2017 г. (<http://www.refworld.org/docid/58de48104.html>)
- ВКБООН, *Позиция на ВКБООН относно връщанията в Ирак*, 14 ноември 2016 г. (<http://www.refworld.org/docid/58299e694.html>)

Малцинства и уязвими групи (Марк Латимър)

Марк Латимър - Център за примирие за граждански права

Досега презентациите засегнаха слабо ключовите въпроси на движението, както и въпроса за движението в рамките на Ирак. Всеки, който е пътувал наскоро вътре в Ирак, е много добре запознат с контролно-пропускателните пунктове, а в които и да било райони, засегнати от конфликт, се натъкват на контролно-пропускателни пунктове през цялото време. Това е до степен, в която е станало невъзможно да се движите вътре в страната, освен ако документите ви не са изрядни, както и в много случаи освен ако не сте от подходящата етническа или религиозна група, която ви позволява да имате достъп до този конкретен регион или провинция на Ирак. Това е нещо, което се е развило през годините, но сега е неизменна характеристика на ситуацията със сигурността в Ирак и има непосредствени последствия за безопасността на отделните лица.

Чухме много информация за стратегията, за ситуацията със сигурността и за хуманитарната ситуация и аз ще се опитам да разясня какъв ефект имат всички тези фактори върху уязвимостта на отделните лица и шансовете им да се сблъскат с преследване, ще се опитам ви предоставя информация, която може да намерите, за да ви помогне при вземане на решение по молбите за закрила. Това не е толкова лесно, колкото беше преди. Сред широката общественост и сред хората, които създават политики, съществува мнението, че става дума просто за групи от категории - ако основната заплаха е от ИД, то ако не сте в район на ИД, тогава не сте изложени на риск, или има конкретна заплаха за група X или група Y и ако не сте част от тази група, тогава не сте изложени на риск; но на практика нещата не работят така. Често става дума за комбинация от фактори при ситуацията с което и да било лице. В известен смисъл добрата новина е, че много общности в Ирак са много устойчиви - има много общности в Ирак, които продължават с всекидневните си задачи, които са успели да опазят семействата си в този труден период, и това се отнася за различни общности в различни части на страната. Ако сте християнин, живеещ в Анкава [Ankawa] (край Ербил), вие като цяло сте били в безопасност през последните 15 години. Ако сте шиит, живеещ в Кербала, през повечето от последните 10 години сте били в безопасност. Ако имате пари, сега имате по-добри шансове да си осигурите безопасност. Но това е комбинация от идентичност с местоположение и особено ако има движение -

ако сте принудени да се преместите - това може да постави хората не просто в опасни, а в критични ситуации. Отново бях в Ирак миналия месец и имах възможността да пътувам през освободените райони на изток от Мосул в равнината Нинава - от Бартала [Bartala], Хамдиния [Hamdiniya] до Нимруд [Nimrud] и забелязах редица неща: много градове бяха напълно празни, може би са били освободени преди дори шест месеца, но това бяха изцяло призрочни градове. Сунитските арабски градове все още имаха население; повечето от градовете, принадлежащи на други етноси, бяха изоставени. Единствените хора, които срещате, са членове на милиции. Някакъв човек изказа оценката, че има може би около 15 милиции, а други твърдят, че има над 30 милиции, които контролират територии в равнината Нинава от Тал Афар до Махмур [Makhmur]. Когато се движите от място на място, контролно-пропускателните пунктове присъстват навсякъде. Често контролно-пропускателен пункт на една милиция се намира до контролен пункт на друга милиция, който е разположен на същото място. Те се съревновават с това кой има най-високото знаме на контролния си пункт. Най-долу е разположено иракското знаме, а след това са знамената на милициите, които са все по-нависоко. Към момента често има приятелски отношения между милициите, макар че се съмнявам, че това ще продължи много дълго. Много от активистите за правата на човека, с които съм работил през последните 10 години в Ирак, сега имат свои собствени милиции или си сътрудничат с милиции, реалността е, че ако искате да се придвижвате, трябва да по някакъв начин да участвате в тази ситуация. Така че трансформацията на иракската обстановка през последните няколко години е много очевидна - ситуацията е много по-различна от предишни времена и включва нарастването на милиции като "Хашд ал Шааби"; това ще се превърне в норма в обстановката след ИД, т.е. милициите ще бъдат създавани, ще се развиват и ще присъстват до голяма степен във всекидневния живот на хората.

За да ви дам информация за това как тези големи стратегически тенденции влияят върху правата на човека на практика и на място, както и върху уязвимостта на хората към преследване, искам по-специално да разгледам някои уязвими групи -

- жените и особено тези в Ирак - има доста вкоренен и сериозен проблем с уязвимостта на жените, веднага щом дадена жена напусне семейството си, а за много жени дори в рамките на собствените им семейства;
- Ситуацията по отношение на конкретни религиозни и етнически малцинства;
- Ситуацията с децата и вътрешно разселените лица, макар че това ще бъде доста кратко;
- И накрая ситуацията с наказателното преследване за военни престъпления.

Започнах с темата за "Хашд ал Шааби" и за нарастването на милициите, което в момента се превръща в новата реалност. За хората, които са на място в Ирак, това има редица преки последици. Това означава, че способността им да се придвижват, както и да продължат бизнес дейността си в много територии в Ирак вече зависи от въоръжените милиции - например милициите "Бадр" в момента контролират определени региони като например южните части на Дияла. За да живееш в тези области, в момента се изисква да имаш някакво участие или някакви отношения с тези милиции, например с "Бадр". Това е развиваща се ситуация, която е наистина критична за разбирането на ситуацията с правата на човека - това означава, че ако общностите се движат, те трябва да нагърбят със задачата да преминават през контролно-пропускателните пунктове, чиито служители са членове на милиции, а ако искат да се отдалечат повече, това означава, че трябва да преминават през контролно-пропускателни пунктове, управлявани от редица различни милиции, които често са с много различни религиозни или етнически идентичности. Това е огромен възпиращ фактор за придвижването поради реалния риск, свързан с подобно движение. Това означава също така, че е налице рядката ситуация, при която милициите не само отговорят за сигурността в много области, но и за всички проблеми, свързани с върховенството на закона при нередовните сили за сигурност, но в същото време е трудно да ги третират официално, защото това са официални милиции - част от структурата, на която в момента е предоставена легитимност от властта в Ирак. Така че са налице проблемите с оспорването на върховенството на закона, но това, което го няма, е възможността официално да се обърнеш към държавата, за да може тези спорове да бъдат разрешени. Това говори не само за ролята на държавата при преследване или за нейната неспособност да сложи край на преследването, но и например за "Хашд", която е нещо като официална правителствена милиция в Ирак. Това е съчетано с възраждането на сектантството. Винаги традиционно съм се съгласявал с това, което Йост посочи

вчера - не вярвам, че Ирак беше едно от онези общества, където сектантството беше силно вкоренено - в продължение на много десетилетия имаше огромен превес на смесени бракове и все още има много смесени семейства и смесени общности в Ирак. Но в същото време има ясно ново възобновяване на сектантството, въпреки че не е достигнало нивото, което достигна през 2006-2007 г. Има много ясни сектантски идеологии от името на много от милициите, а от много хора ще чуете отявлени расистки сектантски възгледи и ясна решимост да използват силата си, за да променят демографския състав в районите, в които действат. Голяма част от сектантските разделения и динамиката между етносите в момента са подкрепяни също от други държави или международни играчи, което означава, че ситуацията в Ирак често не е изцяло под контрола на националното правителство. Имах среща с депутати, които са араби сунити и бяха поели случая на около 600-700 млади мъже, изчезнали по време на нападението срещу Фалуджа [Fallujah] - това продължава да бъде спорен въпрос с иракското правителство - Хайдер ал Абади се съгласи да проведе среща с "Катаиб Хизбула", той свика срещата, но представители на "Хизбула" не се появиха. Той не може да направи нищо - иракското правителство не е в състояние да контролира някои от тези поддръжници, които сега са под контрола на хора в рамките на тяхната собствена страна или са контролирани/ръководени до голяма степен от чужбина.

Трудността в момента е, че станаме свидетели на огромно увеличение на броя на хората, които са много уязвими - вътрешно разселените лица са най-големият пример за това - в този случай имате поне 3 милиона души или повече, които все още са разселени и продължават да бъдат изключително уязвими в средата, в която се намират в момента, но също така потенциално и във всяка област, в която могат да се завърнат. И накрая - вече споменах темата за демографското инженерство - защо много от вече освободените области остават празни? Или защо хората не се завръщат в районите, отвоювани от ИД? Те не се връщат отчасти, защото за тях няма обществени услуги или сигурност, за да се завърнат, но и защото е в интерес на някои от играчите, които контролират териториите, да предотвратят връщането им, така че съответната територия да бъде взета или поискана от други групировки или за да може земята да бъде използвана междуременно като разменна монета в бъдещи преговори или дискусии за териториални размени. Така че виждаме население, което не е просто уязвимо, но и че ситуации, в които е, се използват активно от силни играчи за постигане на демографско или политическо предимство.

Етнически и религиозни малцинства - наясно сме с разликата между етническа принадлежност и религия, но в Ирак често се вижда, че етническата принадлежност и религията са много по-тясно свързани от начина, по който ги определяме на Запад. В Ирак най-общо казано се смята, че вие се раждате в определена религия и ще умрете с тази религия - това не е само в исляма, но и в повечето други религии в Ирак, така че вероотстъпничеството не е просто порицавано като престъпление, но и се разглежда като неестествено. Повечето общности, които са известни предимно с тяхната религиозна идентичност, ще ви разкажат също за техните културни характеристики, които ги отличават от другите. Така че бъдете наясно, че въпросът за религията или етническата принадлежност, които присъстват във всеки отделен случай, често са много тясно преплетени и със сигурност могат да направят лицето обект на преследване. Единственото друго нещо, което също бих казал, е, че в иракския контекст терминът "малцинство" се използва основно, за да се говори за около 10% от населението, които не са араби сунити, араби шиити или кюрди. На практика можете да откриете много общности, които се оказват в ситуация на малцинство на което и да било място. Ясно е, че например селата с араби сунити в равнината Нинава на източния бряг на река Тигър сега са в много уязвимо положение, въпреки че те обикновено не биха били споменавани в иракската терминология като една от "малцинствените" общности.

Йезиди - на ситуацията с йезидите беше обърнато международно внимание заради напредването на ИД. От всички групи, които са били обект на нападения от страна на ИД, йезидите са най-сериозният случай на нарушаване на човешките права. Те са исторически маргинализирани в Ирак - не само от ИД. Йезидите са страдали от сериозни нарушения на човешките права в продължение на десетилетия или дори векове, твърдят активисти йезиди. Между 400-800 души бяха убити при един конкретен инцидент в Тал Афар преди около десет години. Фактът, че не знаем точният брой, показва какво е отношението към тяхната ситуация в Ирак. В широкия смисъл на думата, с изключение на някои от чернокожите иракчани в южната част на страната, те са вероятно най-бедната общност в Ирак и спрямо тях в иракското общество има голяма дискриминация.

След това те бяха обект на кампания за изстребване и поробване от страна на ИД. Те продължават да бъдат силно уязвими. Вероятно има между 2 000 и 3 000 йезиди, които все още се водят изчезнали в контролираните от ИД територии, включително млади момичета и жени, които бяха отвлечени/поборени. Не всички, но голяма част от йезидите в Синджар бяха разселени и живеят в лагери или селища в РИК. Все още има голям брой разселени от равнината Нинава, които живеят в Шейкхан [Sheikhan] или в РИК в неофициални селища. Те продължават да бъдат в несигурно положение, защото не могат да си намерят работа и са откъснати от техните традиционни земи и средства за препитание. Имаше голямо придвижване на населението към Европа, но при тях то е по-слабо изразено, отколкото в други общности, тъй като те имат по-малко международни връзки и нямат пари да напуснат страната. Това е голяма част от населението, което остава изключително уязвимо. Това няма да приключи с ИД.

Християни - повечето от християните в Ирак вече бяха избягали преди напредването на ИД през 2014 г. Трудно е да се прецени колко са останали - най-точните изчисления са около за около 300 000. Мнозинството от тях сега живеят в РПК, по-конкретно в християнския квартал на Ербил, наречен Анкава. Много от християните в Ирак вярват, че за християните в тази страна няма надежда да оцелеят извън този анклав. Има останали християнски общности в Багдад и Басра, както има и много християни, които се надяват да се завърнат в равнината Нинава. Несъмнено, християните от равнината Нинава са разделени между тези, които вярват, че тяхното бъдеще е в РИК, и онези, които се чувстват изключително дълбоко предадени от отстъплението на силите "Пешмерга" през 2014 г.

Има и други малцинства в Ирак, чиято съдба е до голяма степен продиктувана от тяхната сектантска идентичност - например туркмените, шабаките и какаите в Ирак - когато ИД превзе територии през 2014 г., малцинствата в рамките на шиитите и сунитите бяха третирани по различен начин. Така че много туркмени сунити и някои шабаки сунити останаха в Нинава, някои от тях останаха на територия на ИД, докато туркмените шиити и шабаките шиити бяха масово прогонени и масово бягаха - като цяло те бягаха на юг. Някои от тях бяха превозени по въздуха директно от правителството в южната част на страната и станаха вътрешно разселени лица в Кербала и Наджаф. Бях в Кербала през 2016 г. и ситуацията с вътрешно разселените лица там вероятно беше по-добра, отколкото на което и било друго място в Ирак - имаше представители на шиитите, предимно туркмени и шабаки, които живееха основно в "града на посетителите" в Кербала, където се настаняват хората, които посещават храмовете. Но те вече са били там почти три години и много от тях не могат да си намерят работа, живеят в неофициално положение, в изоставени сгради, в опасни жилища под наем, както и са подложени на натиск да се изнесат. Под въпрос е дали те могат да се върнат обратно или не. Има открити дебати, включително сред туркменските лидери, за различията между сунитите и шиитите, за това дали разликите могат да бъдат изгладени и дали туркмените например ще могат да се върнат в равнината Нинава. В момента не виждаме да има връщания и много общности много се страхуват да се върнат, защото се чувстват не просто заплашени от ИД, но и имат усещането, че техните съседи или хора от останалите общности са били съучастници в тяхното прогонване и преследване.

Споменати са и няколко други групи - сабейците-мандеи наброяваха около 20 000 до 30 000 души преди около 15 години, те са последователи на Йоан Кръстител. Те все още са разпръснати в различни части на страната. Самата общност смята, че в Ирак вероятно остават само 1000 до 2000 души. Отчасти защото те бяха свързани с търговията с бижута, те бяха възприемани като богати и поради това станаха обект на изнудване от страна на екстремистки групировки и престъпни банди, като това продължава да бъде истински риск за тази общност.

Кюрдите фаили/шиити имат продължаващи проблеми с липсата на гражданство. Много от тях бяха лишени от гражданство от Саддам на основание, че са били агенти на Иран, а много от тях бяха експулсирани в Иран. Въпреки това, много също се завърнаха след 2003 г. Тяхната позиция на теория беше регламентирана след новата конституция на Ирак и с новия закон за националността от 2006 г., което направи възможно за тях да се регистрират отново като иракски граждани. За съжаление през годините при кюрдите фаили станахме свидетели на много от проблемите, пред които бяха изправени наскоро вътрешно разселените лица - ако част от документите им липсваха или ако са били преместени от първоначалното им жителство в Ирак, те имаха много проблеми да постигнат

законово уреждане. Бих оценил, че половината или над половината от тези 300 000 са получили документите си - ВКБООН имаше проект за това, по който нашата организация работи заедно с тях, но той беше прекратен през 2014 г. заедно с кризата, въпреки това има продължаваща задача за узаконяване на тяхното положение. Отчасти по етнически причини в Багдад все още има доста голяма тяхна общност и отчасти по сектантски причини те продължават да бъдат уязвима група.

Моделите на етническо и религиозно преследване са не просто специфични за отделните общности, но могат да работят за почти всяка общност в зависимост от това къде се окаже тя - например онези арабски сунитски общности в южната част на страната, онези, които се завърнаха в Багдад след гражданската война през 2006 г. и 2007 г., продължават да бъдат относително уязвими заради тяхното положение. По същия начин в северната част на страната всички араби, сунити или шиити, които се намират в РИК, ще се окажат относително уязвими. Ако влезете в РИК отвън, ще видите какво се случва на контролно-пропускателните пунктове. Това е комбинация от местоположението и динамиката между малцинството и мнозинството, която може да бъде много локализирана.

Като цяло дори и в РИК жените обикновено се очаква да имат роднинска връзка с мъжете. От тях се очаква да пътуват винаги с мъж, който да бъде техен настойник. Уважаваните жени не се очаква да пътуват сами или да извършват дейности самостоятелно. В законодателната сфера съществуват разпоредби в Наказателния кодекс, кодекс 11, който датира от 1969 г., който постановява позицията на жените в иракското общество като собственост на техните мъже. Член 41 дава на съпрузите законно право да наказват техните съпруги, което води до появата на явлението на домашно насилие в Ирак, което е изключително жестоко и на територията на цялата страна. Що се отнася до телата на жени, достигащи до морги и медико-правни институти, смятаме, че в Ирак около 1000 жени или дори повече биват убивани всяка година вследствие на домашно насилие. Често се говори за ситуацията с престъпленията на честта в РИК, но това е въпрос, който обхваща цял Ирак, въпреки че съществуват различни аспекти и практики за това как се третира домашното насилие - това определено е въпрос, който обхваща цял Ирак, който обаче е трудно да се обсъжда на каквото и да било системно ниво. Работихме върху това да се опитаме да настояваме за нов закон за домашното насилие в иракския парламент - сега той е формулиран наново като закон за иракското семейство, но по този начин е определен по различен начин и отслабен. Има комисия по правата на жените в парламента, но много от нейните членове активно отслабват закона - много хора, особено шиити, ще спорят разгорещено в полза на правото на мъжете да наказват жените си и то конкретно посредством физически наказания. В РИК има нов закон от 2011 г. (закон номер 8), който е всеобхватен и се опитва да се даде отговор на домашното насилие, има също и нова дирекция за борба с насилието срещу жени в РПК, която няма достатъчно персонал, но се опитва да създаде изчерпателна статистика за правата на жените и насилието на честта. Това са все още широко разпространени практики. Конкретно в РИК е налице ситуация, при която около 300-400 жени всяка година биват изгаряни живи. Такива случаи често са регистрирани като самоубийства, но често са свързани с домашно насилие или убийства на честта. Смятаме, че тази ситуация вероятно се влошава в много райони на Ирак отчасти поради факта, че голяма част от регулаторната среда бавно се поема от по-традиционните видове обичайно право, както и от отслабването на националното право за личния статут. Има многобройни примери на *Фаслуа [Fasliya]* в Южен Ирак - практиката да се разменят жени за уреждане на племенни спорове. Това отново става все по-широко разпространено. Това е симптом на все по-трудното положение по отношение на правата на жените в Ирак. Как може това да бъде представено от жените в евентуална молба за убежище или при обяснение за уязвимост от преследване заради пола им? Основното нещо, което трябва да бъде разбрано, е, че позицията на всяка иракска жена извън нейната семейна среда е опасна. На практика в цял Ирак няма приюти, с изключение на три приюта в Кюрдистан, а освен това със сигурност няма официални приюти за жени, които бягат от съпрузи, които ги тормозят. Там, където в Багдад имаше приюти, те бяха активно атакувани. В северната част има три официални приюта в РИК, но е необходима съдебна заповед, за да може жена да остане в някой от тях. Става дума за жени, които вече са много уязвими; това означава, че за тях наистина няма място, където да отидат. Понякога можете да станете свидетели на това как жени търсят подслон в затворите, защото това е единственото място, където могат да отидат. Проблемът е, че дори след като стигне до съда, почти винаги жената трябва

да се върне в семейната среда - обикновено след споразумение със съпруга/роднините/разширеното семейство. Така че способността на жените да избягат от такава ситуация е много проблематична. Освен това жените страдат също от други видове насилие, свързано с конфликта – около 14 000 жени загинаха вследствие на насилие, свързано с конфликта, което е отделно от насилието, свързано със семейството. Много от тези жени загинаха при безразборно насилие, но също така има десетки жени, които бяха нарочени да бъдат убити заради техните политически дейности, а също и заради извършването на морални престъпления. "Асаиб Ахл ал-Хак" в Багдад - масови убийства, открити в предполагаеми публични домове - членовете на милицията отишли в къща, за която казват, че е била публичен дом, и убили всички вътре. Има десетки случаи на жени, които биват откривани в Басра с бележки, в които се казва, че жените са били с неподходящи дрехи или в компрометиращо положение и са били убити от милициите. Жените като цяло са уязвими в иракското общество, но когато трябва да напуснат или да избягат от домашното среда, тази уязвимост може да стане изключително голяма. Едно от най-тревожните неща е, че ако жената е изправена пред тормоз в дома, който може да бъде изключително голям, тогава тя е в ситуация, в която ако си тръгне, за нея няма безопасно място, на което да отиде.

Гениталното осакатяване на жените (ГОЖ) - срещу това има ново законодателство и в кюрдските райони. Много малко хора са наясно с истинската ситуация - дори сред представителите на иракските и кюрдските власти. През последните години бяха направени някои проучвания - това не е само кюрдско явление. То се практикува също сред арабските и туркменските общности. То е по-широко разпространено в селските райони, а броят на тези, които са преживели генитално осакатяване, е по-висок сред по-възрастните жени, така че има надежда, че явлението всъщност намалява.

Сигурността, обществените услуги и образованието са ключовите елементи, които споменават вътрешно разселените лица, когато биват интервюирани за възможността да се завърнат в техният район на произход. Има общо безпокойство относно образованието

- в някои лагери за вътрешно разселени хора няма образование или децата могат да посещават училище само през част от времето. Това е основна тревога, която определя вероятността хората да чувстват, че не могат да се върнат в освободените райони.

Ранният брак е друг проблем, който се разраства в Ирак. Различни иракски представители оценяват, че броят на момичетата, които биват омъжени на 15-годишна възраст или по-рано, е около 10% в районите извън Кюрдистан. Това е значителен процент бракове на деца в Ирак. Естествено на около 18-годишна възраст около 50% от тях е вероятно да бъдат омъжени. Има нарастваща тенденция по-младите жени да бъдат омъжвани като мярка за семейна сигурност.

Семействата на ИД - това явление е свързано с връзките с ИД и основанията за изключване. В момента те са известни в Ирак като семействата на ИД - има ситуации, при които бебета/малки деца, които са родени на територията на ИД и не са регистрирани, имат проблеми с документите (де факто нямат гражданство), но има и отделен проблем със семействата на чуждестранни бойци, които или са били убити, или са дезертирали от Ирак. Има много случаи, в които бойците са създали семейства, както и много случаи на жени, които са родили деца вследствие на изнасилване, като остава въпросът за тези изключително уязвими жени и деца. Това е тема, която е изключително голямо табу в официалните среди в Ирак, и е трудно темата за ситуацията да бъде повдигната. Става дума за изключително уязвими групи - или за явни семейства на ИД, или за жени и деца, които са живели или са били родени под контрола на ИД и които в момента са в много уязвимо положение заради стигматизация, проблеми с документите и продължаващия конфликт.

Последната ми тема е по въпроса за националната съдебна система и за броя на иракчаните, които в момента са обвинени във военни престъпления. Националната съдебна система в Ирак - това, което смятаме за международни престъпления съгласно международното право като например геноцид, престъпления срещу човечеството, военни престъпления

- те не са криминализирани в иракската система. По тази причина когато е налице предполагаем военнопредстъпник, на него му бива повдигнато обвинение или по иракския наказателен кодекс (номер 111) за убийство или други престъпления, или по Закон 13, който обхваща тероризма. Всъщност това, което виждаме, е широко разпространеното използване на Закон 13, за да обхване цяла група ситуации, защото е много по-лесно да бъдат повдигнати обвинения на хора по него като обхващащ всичко. В контекста на иракската съдебна система, която не отговаря на

международни стандарти за справедлив процес - в общи линии системата на наказателното правосъдие се основава на самопризнания и повечето повдигнати обвинения са в резултат на самопризнания, а самопризнанията често не се случват веднага при арест. Следователно всички присъди в подобна система трябва да бъдат разглеждани в този контекст. Има хора, които бягат от страната, които може да бъдат обвинени за връзки с една или друга групировка - основна характеристика на това, което се случва в Ирак, е наказание, което е обмислено и приложено на колективна основа. Този начин на мислене е широко разпространен - че отмъщението и правосъдието съгласно обичайното право трябва да се прилагат за уреждане на проблеми между групировките. Това е един от проблемите, с който се сблъскваме през цялото време като изследователи на правата на човека. Съществува опасност това да се появи по някакъв начин в критериите за изключване заради обвинения, че дадено лице е било замесено в дейности на ИД и по тази причина членовете на неговото семейство например може да имат затруднения да получат защита. Важно е да бъде запазено разграничението между бойци и цивилни - важно е дали дадено лице действително е воювало и е извършило престъпления за ИД, което е противопоставено на тези, които не са участвали директно в боеве, на жени, деца и т.н.

Въпроси и отговори с експертите

Продавачи на алкохол - продажбите на алкохол все още ли продължават?

(Латимър) Това все още е силно неодобрявано в повечето райони в Ирак, включително в РИК, въпреки че доста иракчани пият алкохол, практиката публично да се продава и купува алкохол е широко разглеждана като неморална. Има няколко общности, които са асоциирани с практиката - християните и какаите, като това е посочвано като причина за тяхното преследване. Така че обвинението, че някой е продавач на алкохол, го стигматизира дори само заради етническа или религиозна принадлежност, а съществува и моделът тези, които наистина продават алкохол, да станат мишени на шиитските милиции в Басра и Багдад - "Асаиб Ахл ал-Хак" е извършвала убийства, отправяла смъртни заплахи, прогонвала е хора от общността или понякога просто е използвала това като обвинение, за да накара някой да напусне или да изостави собствеността си.

Можете ли да говорите за нагласите на християнските милиции?

(Латимър) Често чуваме хората да говорят за това как искат да се върнат дните, когато всички са живели заедно; но се чуват също и отрицателни неща, изразени от различни групи, както и от християни. Например някои ръководители на християнската милиция в Хамдания [Hamdaniya] казаха, че не си представят как арабите сунити могат когато и да било да бъдат пуснати обратно в района на Хамдания, така че те ги връщат на контролно-пропускателни пунктове и на тях не им е позволено да влязат в Хамдания. Гледната точка, че общностите вече не могат да живеят заедно, е една от съществуващите - така че тези мнения се чуват - бих казал, че това не представят възгледите на по-голямата част от хората, но ги чувате от всяка общност - имам предвид, че има някои хора от всяка общност, които имат подобни възгледи.

Колко често срещани са браковете джин-джин?

(Латимър) Не знам много за ситуацията, но съм чувал, че това се случва. Съществуват много бракове вътре в родовете между членове на семейството, които не са толкова близки - това е доста разпространено - като например да се оженят двама братя за две сестри. Ще доведе ли това до увеличаване на домашното насилие? Доста вероятно е. Всяка ситуация, при която младите хора нямат избор за техния брачен партньор, ще бъде причина за възникване на нещо подобно. Що се отнася до връзката директно с джин-джин, не знам.

Мъжете също ли са обект на насилие за защита на честта в региона на Иракски Кюрдистан например?

(Латимър) Мъжете също могат да станат жертви на убийства на честта, но жените са по-засегнати от тази практика (например в случай на прелюбодеяние или на проблематичен смесен брак). Може би става дума за мюсюлманин и християнин или за сунит и шиит, които имат връзка и искат да се оженят, но семействата им не одобряват. Мъжете също могат да бъдат обект на това, както и жените. По-малко вероятно е, но може да се случи. Нещото, което трябва да бъде разбрано за престъпленията на честта като цяло в иракския контекст, е начинът, по който съдебната система ги третира. Съгласно иракския наказателен кодекс, ако можете да твърдите, че престъплението, което сте извършили, е извършено с мотиви, свързани с честта - това се взема предвид при присъдата, така че това е смекчаващ фактор по отношение на наказанията. Ако например убиете някого, при положение, че смъртното наказание е налице и често бива давано като присъда, въпреки че рядко бива изпълнявано - ако докажете, че сте убили жената с цели, свързани с "честта", тогава присъдата става една година. В случай на сериозно нападение, срокът пада до шест месеца. Потенциалните последици от това, че може да се твърди, че престъплението е извършено по причини, свързани с "честта", са огромни и има ситуации, в които мъжете убиват съпругите си, защото искат да се оженят повторно или искат наследство, но тогава те ще твърдят, че е имало прелюбодеяние и ще използват това за прикритие, за да избегнат на практика наказание за престъплението. Но това смекчаващо обстоятелство не е на разположение, ако семейството извърши в отговор престъпление срещу семейството, което е извършило убийството на честта. Така например ако съпруг убие жена си, а след това семейството/братът на съпругата убие съпругът за отмъщение - смекчаващото обстоятелство не е налице за него, той не може да твърди, че убийството на убицеца е било в защита на честта.

Може ли клан/племе да изгони свой член или дори да го осъди до смърт? Даден е пример с лице, което е предоставило писмен документ, че е било изгонено от неговото племе - има ли съобщения за подобно нещо?

Нямаше ясен отговор на този въпрос, тъй като експертите не бяха запознати с вътрешното функциониране на племенните правни въпроси. От друга страна те изразиха съгласие, че е възможно даден клан или племе да накаже свой член (особено жена) за извършване на погрешно действие като например смесен брак. Не беше ясно дали те вероятно ще издадат документ, с който прогонват това лице.

Приближава ли се въвеждането на задължителна военна служба?

(Латимър) Доколкото ми е известно не. Имаше дискусия за въвеждането на задължителната военна служба през 2013 г., но репутацията на иракската армия се влоши през 2014 г. с падането на Мосул и проблема с т.нар. "войници призраци". Има голям проблем с "войниците призраци", които съществуват на хартия и получават заплатата в резултат на корупция.

Могат ли смесените двойки да станат обект на преследване?

(Латимър) Да, но те не са безразборно преследвани; в Ирак има дълга история на смесени бракове.

Каква е ситуацията със сигурността по границата с Иран?

(Станфийлд) - Има зона на сигурност между Сюлейман Бек и Амерли (провинция Дияла), в сектор, управляван от милицията "Бадр", и друга област по границата на провинция Сулеймания, управлявана от ПСК. В провинция Халабджа местни събеседници съобщават за сериозно присъствие на ирански съветници, но за това няма потвърждение. Около Халабджа има засилване на сунитската джихадистка групировка "Ансар ал-Ислам", със складове с оръжия. Офицерите на ПСК на контролно-пропускателните пунктове уверяват, че Иран не е уведомяван за каквито и да било западни посетители в района.

Има ли съобщения за атаки срещу хора, които са се заселили обратно в този район?

(Латимър) Това е особено вярно в регионите Сюлейман Бек и Амерли, които са под контрола от милицията "Бадр".

Каква е ситуацията с атеистите в Ирак?

(Латимър) Младите хора в Ирак са под много различни влияния и има много по-стари иракчани, които не са религиозни. Мисля, че когато страната става все по-сектантска, е лесно да се предположи, че всички стават все по-религиозни, но това не винаги е случаят. В Ирак има силно течение на комунизма, което е свързано със светски възгледи и все още е доста жизнено сред иракското гражданско общество. Има различни степени на спазване на религиозните норми, но това не означава, че е лесно някой да се обяви за атеист и е рядкост това да бъде направено публично. Понякога хората казват, че са мюсюлмани, но в личния си живот са атеисти.

Можете ли да говорите за възможностите за помирение и компенсации?

(Латимър) Програмите за компенсации в Ирак и въпросът за възможността за помирение. Това не е много известно, но Ирак всъщност има програма за компенсации заради закон, приет за първи път през 2009 г. и ревизиран през 2015 г. Става дума за компенсация за засегнатите от военни операции, грешки и терористични действия. Това е една доста установена програма със значителен обхват - например през 2016 г. те са оценили 17 000 случая и са присъдили компенсации на стойност около 70 млн. долара. Съществуват пенсионни права, които са свързани, ако даден член на семейството бъде убит. Проблемът, разбира се, е, че има закъснения, както и за много други неща в Ирак, а също така, че някои иракчани имат достъп до програмата, а други не. Има регионална система - има комисии на провинциално ниво, които оценяват искове и присъждат компенсации. Това се наблюдава от... в Багдад. Това е нещо като квазисъдебен процес, който е сравнително уреден - те са имали известен успех в обработването на доста искове. Трудността е, че те всъщност не са започнали да се изправят пред наистина огромния поток от искове, които идват от ситуацията с ИДИЛ - така че е възможно да има десетки хиляди, ако не и стотици хиляди искове, които ще бъдат предявени през следващите няколко години, а те не са в състояние да се изправят пред това предизвикателство, но системата е налице и мисля, че би било добра идея с повече помощ иракското правителство да я направи по-професионална. Но много хора не знаят за това. Компенсациите са елемент от целия въпрос за помирието, но думата, концепцията и инициативата за помирение се използва от много хора, политици, защото смятат, че международната общност ще гледа по-благоклонно на тях. Сред иракчаните има известен цинизъм относно помирието. Не вярвам, че това е така, защото те не вярват в него или че не го искат. Мисля, че те са малко по-големи реалисти за това, какво би могло да означава това в отделните случаи. Програмата за компенсациите работи от около четири години, но сега сме със съвсем различен сценарий със заплахата, че обемът на искове просто ще наводни системата. А знаете, че в Ирак има по-стара програма, която е опит да бъдат обработени искове от ерата на Саддам - Иракската комисия за искове за имущество - която се занимаваше с голям обем искове, но след това стана доста... като минаха години, преди това да се разреши. Има поколения, които правят опити да се справят с различни компенсации под една или друга форма от различни фази на конфликта.

(Хилтерман) Мисля, че отговорът на Марк е точно на място по отношение на това как правителството го разглежда, но това, което ние трябва да не забравяме, е, че както в Руанда жертвите и извършителите може да живеят заедно, когато говорех за жертвите йезиди на случилото се през 2014 г., те казаха, че възможността да живеят отново с техните съседи би било абсолютно немислимо. Това е противоположно например на ситуацията в Руанда, където хуту и тутси живеят отново едни до други след геноцида. Сигурен съм, че за жертвите по онова време това би било немислимо, но нещо се промени и това, което се случи, е, че имаше мярка за помирение, която включваше справедливост, преходен механизъм за правосъдие, специфичен за Руанда. Така че можете да си представите нещо, което може да наподобява това в Ирак - голямата разлика между двете е, че в Руанда правителството беше достатъчно силно,

за да организира системата - докато в Ирак имаме правителство, което е символично, или не е реално, или няма способност да организира подобен процес на помирение, дори ако наистина го иска. Това означава, че трябва да гледаме не на национално, а на местно ниво. Има много НПО-та и организации, които наистина искат отново да съберат общностите и ако могат да бъдат насърчавани на различни места, това ще бъде по-продуктивно, отколкото каквото и да било на национално ниво.

Преводачите/шофьорите и др., които работят за коалицията, все още ли са изложени на риск от преследване?

(Латимър) Доколкото ми е известно, напоследък не е имало много подобни случаи. В Ирак все още има много американски представители; те са с по-голямата част от правителството; това е работа, която предизвиква по-малко реакции, отколкото преди.

(Стансфийлд) Иракчаните могат бързо да забравят, но могат и бързо да си спомнят. Ако например "Асаиб Ахл ал-Хак" изпълни заплахите си за нападения срещу американци, тогава ще можете да видите завръщане на вината заради връзки с тях и отново ще има нападения срещу бивши американски сътрудници. Това се промени с течение на времето, но може да се промени отново и то бързо.

Какви неща откроявате като основни проблеми оттук нататък?

(Хилтерман) Най-лошият сценарий е възобновяване на гражданската война в кюрдските райони - трябва да наблюдаваме Синджар, Тал Афар, както и иранските и турските съюзници в тези области. Относно кюрдските партии - те не искат да участват в следващ кръг на гражданската война, но може и да не могат да го предотвратят заради по-големи сили. Връзката между Северен Ирак и Северна Сирия също е ключов въпрос, който да бъде наблюдаван:

<https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/syria/176-pkk-s-fateful-choice-northern-syria>

(Стансфийлд) Проблемите, пред които е изправен Кюрдистан, са тези, които трябва да бъдат следени, защото ако РИК се разпадне, това ще се отрази навсякъде другаде. Фрагментирането и отделянето на вече сложните модели на конфликта могат да станат още по-нюансирани, а ситуацията се променя много бързо. Другият проблем, който трябва внимателно да бъде разгледан, е свързан със сунитските райони след операцията в Мосул и какво се случва по отношение на реорганизацията занаят на политическото ръководство, както и на това как сунитските райони са представени в правителството на Ирак и как биват приемани. Това наистина може да е много противоречиво и ние не знаем кои ще бъдат в бъдеще лицата с власт и влияние сред сунитите. Не мисля, че иракската стабилност ще се случи, докато в Сирия има бойни действия, тъй като тези конфликти се подхранват един друг.

(Латимър) Големият въпрос, който трябва да се наблюдава, е какво ще се случи след ИДИЛ. След ИДИЛ няма да бъде решен въпросът за сунитския и арабския джихадизъм в Ирак. Ще има ново поколение, не знаем дали то ще бъде съвсем различно, оглавявано повече от племена. Предвид това, което се е случило с тези общности, както и нивото на гняв, наблюдавано в лагерите, и поколението млади мъже, които са израснали без нищо, прекъснатото образование, наследството от недоволство и липса на трудова дейност, с която да се печелят пари - трудно е да си представим как това няма да продължи цикъла. Това единство срещу ИДИЛ обаче е рядка възможност за Ирак - това е единственият път, когато виждаме много различни елементи на властта, които са постигнали съгласие за нещо. По тази причина следващата година ще бъде от решаващо значение.

